

УТВЪРЖДАВАМ:

БОГОЛЮБ СИМОВ

Директор на СМГ „Паисий Хилендарски“

**ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ ПРИ
СОФИЙСКА МАТЕМАТИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
"ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ"
ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА**

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на училищната общност при СМГ „Паисий Хилендарски“ представя стандартите за етично поведение на работещите с деца специалисти в сферата на образованието и регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси. Също така този кодекс има за цел да повиши общественото доверие в техния професионализъм и морал, както и да издигне престижа на институцията, в която работят. Етичният кодекс установява общи норми на поведение и регламентира взаимоотношенията в цялата училищна общност – между ръководители, учители, ученици, родители и всички други участници в общността. Етичният кодекс е в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето, със Закона за закрила на детето и с Етичния кодекс на работещите с деца, приет от Държавната агенция за закрила на детето.

В основата на нашия Етичен кодекс залягат три ценности, които всички членове на училищната ни общност се ангажират да спазват: *Отговорност*, *Достойнство* и *Уважение*. Всеки член на училищната общност на СМГ „Паисий Хилендарски“ трябва да се отнася отговорно към своите задължения, да подпомага останалите членове на училищната общност и да се грижи за доброто име и авторитета на училището в и извън училище. Всеки член на нашата училищна общност държи на своето достойнство и зачита достойнството на останалите. За нас е особено важен принципът, че всеки човек е уникален, има свободна воля и това трябва да се цени от останалите. Всички членове на нашата училищна общност уважават себе си, останалите членове на училищната общност, законите, институциите и органите на властта на Република България.

ГЛАВА ПЪРВА ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ И ЦЕННОСТИ

Чл. 1. Работещите с деца педагогически специалисти изпълняват своите функции, като се ръководят от основните човешки ценности и принципи:

- т. 1 Детството е изключително важен период от живота на човека.
- т. 2 Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.
- т. 3 Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.
- т. 4 На всяко дете е гарантирано правото на:
 - свобода на изразяване на мнение;
 - свобода на мисълта, съвестта и религията;
 - формиране на собствени възгледи и право да ги изразява свободно;
- т. 5 Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.
- т. 6 Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.
- т. 7 Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати, за да развият пълния си потенциал.
- т. 8 Във всички случаи следва да се защитават по най-добър начин интересите на детето.
- т. 9 За всяко дете, попаднало в риск, възниква спешна необходимост от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.
- т. 10 Децата с изявени дарби се ползват от мерките за специална закрила и от подкрепата

на цялата училищна общност.

т. 11 Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

Чл. 2. Дейността на педагогическите специалисти в СМГ се осъществява при спазване принципите на законност, лоялност, честност, безпристрастност, политическа неутралност, отговорност и отчетност.

Чл. 3. При изпълнение на служебните си задължения педагогическият специалист на СМГ се отнася любезно, възпитано и с уважение към всеки, като зачита правата и достойнството на личността и не допуска каквито и да са прояви на дискриминация.

Чл. 4. Педагогическият специалист на СМГ извършва дейността си компетентно, обективно и добросъвестно, като се стреми непрекъснато да подобрява работата си в интерес на учениците и обществото.

Чл. 5. Педагогическият специалист на СМГ следва поведение, което не накърнява престижа на професията и проявява следните качества:

1. Професионална компетентност - знания, умения и квалификация за заеманата длъжност;
2. Ефективност - стремеж към максимални резултати от труда при минимален разход на ресурси;
3. Отговорност и изпълнителност - проява на развито чувство на дълг при изпълнение на трудовите си задачи;
4. Услужливост - активно съдействие при изпълнение на служебните задължения;
5. Вежливост - учтиво и любезно поведение;
6. Честност при изпълнение на служебните задължения, ;
7. Лоялност - отдаденост на целите и ценностите на училището, устойчиво и почтено отношение към учениците, техните родители и към работещите в него; това включва и ненамеса в процеса на работа и оценяване, осъществяван от другите педагогически специалисти.

Чл. 6. Педагогическият специалист на СМГ изпълнява служебните си задължения при строго спазване на законодателството в Република България, като съдейства за провеждането на държавната политика в образованието.

Чл. 7. Педагогическият специалист на СМГ в зависимост от функциите, които изпълнява, осъществява действия, предлага и взема решения, водещи укрепване на доверието в държавните институции.

ГЛАВА ВТОРА МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ СПЕЦИАЛИСТ.

Раздел I КЪМ УЧЕНИЦИ И РОДИТЕЛИ

Чл. 8. Педагогическият специалист на СМГ изпълнява задълженията си безпристрастно и непредубедено, като спазва принципа за равнопоставеност. В дейността си той се придържа строго към нормите, установени в настоящия Етичния кодекс.

Чл. 9. Педагогическият специалист на СМГ опазва личната информация и данните на учениците и родителите.

Чл. 10. Педагогическият специалист на СМГ:

1. основава професионалната си дейност на съвременните знания за детското

- развитие и индивидуалните особености на всеки ученик;
2. осъзнава, че всеки ученик представлява неповторима личност;
 3. съдейства за създаване на безопасна и здравословна среда, осигуряваща социалното, емоционалното и физическото развитие на учениците;
 4. гарантира правото на ученика на свободно изразяване на мнение по всички занимаващи го въпроси;
 5. осигурява на учениците с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование;
 6. избягва напълно практики, които дискриминират по някакъв начин учениците на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности, или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите;
 7. познава и спазва законите и процедурите, защитаващи детето от насилие - физическо, сексуално или вербално; тормоз; емоционално малтретиране или занемаряване;
 8. уведомява ръководството на СМГ и органите за закрила на детето при съмнение за малтретиране на ученик и да следи дали са предприети необходимите мерки;
 9. когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, да му окаже пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето;
 10. когато му станат известни действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на ученик, има моралната и законова отговорност да информира органите по закрила на детето;
 11. уведомява ръководството на СМГ при всяко подозрение за оказване на натиск в процеса на обучение и оценяване без значение дали натискът е осъществен от ученик, родител или друг педагогически специалист.

Раздел II КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 11. Педагогическият специалист:

1. подпомага семейството при отглеждането и възпитанието на децата;
2. зачита достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения;
3. уважава ценностите на семейството при отглеждането и възпитанието на децата и на правото му да взема решения за своите деца;
4. зачита правото на семейството да бъде информирано и приобщено към процеса на работа с детето;
5. информира родителите за изследователските проекти, включващи техните деца. Не позволява и не допуска участие в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето;
6. избягва отношения с членове на семейството, които го облагодетелстват лично;
7. осигурява поверителност на информацията, засягаща правото на семейството на личен живот, с изключение на случаите на малтретиране, лоша грижа или риск за благополучието на детето;
8. споделя наблюденията си за детето с цел всички засегнати страни да могат да вземат информирано решение, като стриктно се въздържа от пристрастие, в случаите на конфликт между членовете на семейството.

Раздел III КЪМ КОЛЕГИ

Чл. 12. Педагогическият специалист:

1. изгражда и поддържа на отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност и дава пример за това с поведението си;
2. обменя информация и ресурси, които се отнасят към благополучието и закрилата на правата на детето;
3. работи за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, както и авторитета на СМГ;
4. уважава мнението на колегите си от СМГ и се съобразява с правото им на личен живот;
5. търси съдействието на непосредствения си ръководител при противоречия между колеги, които не могат да бъдат разрешени от самите тях.

ГЛАВА ТРЕТА ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ И КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 13. Педагогическият специалист на СМГ подпомага органите на държавна власт със своя висок професионализъм, безпристрастност и активност при разработването и провеждането на държавната политика в образованието, както и при изпълнението на взетите решения и осъществяването на неговите правомощия.

Чл. 14. Когато прави предложения пред органите на държавна власт, педагогическият специалист на СМГ предоставя цялата информация, отнасяща се до вземането на конкретно решение.

Чл. 15. Педагогическият специалист на СМГ спазва служебната йерархия и стриктно да изпълнява актовете и заповедите на горестоящите органи и служители от администрацията.

Чл. 16. Педагогическият специалист на СМГ не е длъжен да изпълни неправомерна заповед, издадена по установения ред, когато тя съдържа очевидно за него правонарушение.

Чл. 17. Педагогическият специалист на СМГ може да поиска писмено потвърждаване на служебния акт, когато в отправената до него устна заповед се съдържа очевидно за него правонарушение.

Чл. 18. Педагогическият специалист на СМГ не е длъжен да изпълни нареждане, което засяга неговите права, правата на неговата съпруга или съпруг, роднини по права линия без ограничения, по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до втора степен включително. В този случай той е длъжен незабавно да уведоми органа, от когото е получил нареждането.

Чл. 19. Педагогическият специалист на СМГ поставя пред своя ръководител открито и честно проблемите, с които се сблъсква в процеса на работата.

Чл. 20. Педагогическият специалист на СМГ противодейства на корупционни прояви и на други неправомерни действия в училище и в обществото.

Чл. 21. Педагогическият специалист на СМГ не допуска да бъде поставен във финансова зависимост или в друга обвързаност от външни лица или организации, както и да иска и да приема подаръци, услуги, пари, облаги или други ползи, които могат да повлияят на изпълнението на служебните му задължения, на неговите решения или да нарушат професионалния му подход по определени въпроси.

Чл. 22. Педагогическият специалист може да извършва образователни услуги на ученици, които ще кандидатстват в училището, в което преподава, при

спазване на ЗПУО и морално-етичните норми.

Чл. 23. Педагогическият специалист не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване, като принуждава ученици и родители да взимат платени уроци.

Чл. 24. Педагогическият специалист на СМГ не изразява лични мнения, които представя като официална позиция на институцията, в която работи.

Чл. 25. При изпълнение на служебните си задължения педагогическият специалист на СМГ опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели. Педагогическият специалист на СМГ е длъжен своевременно да информира непосредствения си ръководител за загубата или повреждането на повереното му имущество.

Чл. 26. Педагогическият специалист в изпълнение на заеманата длъжност осигурява ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени, не ги използва за лични цели или не ги предоставя на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл. 27. Документите и данните в училището могат да се използват от педагогическия специалист на СМГ само за изпълнение на служебните му задължения при спазване на правилата за защита на информацията.

Чл. 28. Педагогическият специалист на СМГ е длъжен да спазва установеното работно време за изпълнение на възложените му задължения и непосредствени задачи.

Чл. 29. Конфликт на интереси възниква тогава, когато педагогическият специалист има личен интерес и той му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

Чл. 30. Служител на СМГ, на когото станат известни факти и обстоятелства за възникнал конфликт на интереси, предприема необходимите мерки за изясняване на въпроса.

Чл. 31. Педагогическият специалист не допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

Чл. 32. В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му педагогическият специалист може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

Чл. 33. Педагогическият специалист на СМГ не участва в каквито и да са сделки, които са несъвместими с неговата длъжност, функции и задължения.

Чл. 34. Педагогическият специалист извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.

Чл. 35. Педагогическият специалист избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

Чл. 36. Педагогическите специалисти на СМГ, които прекратяват трудовото си правоотношение с училището, не злоупотребяват с информацията, която им е станала известна във връзка с длъжността, която са заемали, или с функциите, които са изпълнявали.

Чл. 37. Бившият служител не използва или разкрива поверителна информация, получена от него по време на службата му, освен ако е законно упълномощен да го направи.

Чл. 38. Бившите служители се въздържат от коментари или действия, които биха причинили загуба на доверие в образователната система, училищната общност или който и да е служител в системата.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ПО ЕТИКА.

Чл. 39. За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към училищната общност се създава Комисия по етика.

Чл. 40. Членовете се избират от Педагогическия съвет за срок от три години.

Чл. 41. Комисията се избира в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

Чл. 42. Комисията по етика разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс и дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

Чл. 43. Комисията по етика приема Правилник за дейността си, който се утвърждава на заседание на Педагогическия съвет.

Чл. 44. Всеки заинтересован член на училищната общност има право да внесе сигнал в Комисията по етика.

Чл. 45. Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпването им.

Чл. 46. Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ от предложение на санкции.

Чл. 47. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си пред педагогическия съвет на училището.

Чл. 48. Настоящите вътрешни правила уреждат реда и начините за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагането на Етичния кодекс за поведението на учителите, педагогическите специалисти и работниците в училищната общност. Под „нарушения на Етичния кодекс“ по смисъла на тези правила се разбират следните групи прояви в тяхното поведение: неспазване на действащото законодателство; неспазване на вътрешноучилищните разпоредби; действия и/или бездействия, водещи до разрушаване на доверието към училището; грубо отношение към учениците, родителите, колегите и външни лица; проявено неуважение, незачитане на правата и достойнството на личността и допускане на прояви на дискриминация поради етнически, религиозни и други причини; прояви на нахърняване на авторитета на други учители, служители и работници и на престижа на учебното заведение, допуснати във и извън училището; прояви на недобросъвестно и некомпетентно изпълнение на възложените функции и нахърняване на интересите на други лица.

Чл. 49. Наблюдението и докладването на посочените в чл. 48 нарушения да се извършват по две направления: вътрешно докладване - от педагогически и непедagogически персонал и външно докладване - от родители, граждани, представители на институции и фирми.

Чл. 50. Сигналите за нарушенията се приемат в училището и се регистрират във входящия дневник - регистър.

Чл. 51. Регистрираните сигнали се разглеждат по реда на тяхното постъпване от Комисията по етика в училището, назначена със заповед на директора и в състав от представители на ръководството, педагогически и непедагогически персонал. Комисията се председателства от зам.-директора по УД.

Чл. 52. Всички постъпили сигнали се разглеждат от комисията на нейни заседания, за което се води протокол.

Чл. 53. Комисията не е длъжна да разглежда анонимни сигнали.

Чл. 54. Комисията взема решения с явно гласуване и със съгласието на повече от половината членове, присъстващи на заседанието.

Чл. 55. Председателят свиква първо заседание за разглеждане на постъпилия сигнал в седемдневен срок от постъпването му.

Чл. 56. При необходимост от допълнителни данни и доказателства се извършва проверка и се провежда разговор със свидетели на нарушението.

Чл. 57. При невъзможност случаят да се изясни на едно заседание, се насрочва последващо такова в седемдневен срок след първото.

Чл. 58. При установяване на нарушения на етичните правила, представляващи и дисциплинарни нарушения, преписката се докладва и на директора за взети дисциплинарни мерки по Кодекса на труда.

Чл. 59. За предприетите мерки и наложени наказания се уведомяват председателят на комисията по етика и лицето, подало сигнала.

Чл. 60. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс и настоящите Вътрешни правила.

ГЛАВА ПЕТА. МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ НА ОБЩЕСТВОТО КЪМ УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Чл. 61. Обществото и всеки негов представител дължат уважение на учителите и останалите педагогически и непедагогически кадри. Авторитетът на училището и неговите служители е висша ценност за цялото общество и трябва да бъде ревностно пазен от всички.

Чл. 62. Родителите са задължени да работят за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

Чл. 63. Обществото, държавните и местни власти работят за подобряване на сътрудничеството между семейството и училището, за да се постигне синхрон в действията на двете страни в интерес на децата.

Чл. 64. Родителите спазват етичните норми на училищната общност на СМГ „Паисий Хилендарски“ и съдействат за успешната социализация на децата в общността; не оказват натиск върху учителите в процеса на обучение и оценяване, за извиняване на отсъствия или по други поводи и не настояват за „компромиси“.

Чл. 65. Да се работи за съпричастност на учениците, родителите и обществото като цяло към процеса на училищно образование и всички заинтересовани страни да проявяват нужното уважение помежду си.

Чл. 66. Да не се използват медиите, социалните мрежи, интернет или други средства за споделяне и предаване на информация с цел уронване на авторитета на училището или на отделен член на училищната общност.

Чл. 67. Родителите да се опитат да решават всички проблемни и/или конфликтни ситуации в тясна връзка и диалог с учителите, комисията по етика и училищното ръководство, без да се търси конфронтация и медийно отразяване на случилото се.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Всички служители на СМГ се запознават с правилника срещу подпис, а при първоначално встъпване в длъжност непосредственият ръководител запознава педагогическия специалист с разпоредбите на този кодекс.

§2. Правилата на поведение, съдържащи се в настоящия кодекс, са неизменна част от ежедневната работа на педагогическите специалисти. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията на педагогическите специалисти и защита от неоснователни обвинения.

§3. Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

СМГ – Софийска математическа гимназия "Паисий Хилендарски"